

УДК 658

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЛОГІСТИЧНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ

*Бубенко П.Т., д.е.н., професор, директор
(Північно-Східний науковий центр НАН і МОН України)*

Метою статті є розвиток наукових уявлень і розумінь місця, значення і сутності логістичного бюджетування. В статті доведено, що для посилення конкурентних переваг бюджетування потрібно вдосконалення механізмів управління логістичними процесами, що спонукає до створення нової економічної категорії – логістичного бюджетування. Розглянуто такі економічні категорії як фінансові потоки, бюджет, бюджетування, логістика, проаналізовано та наведено переваги і недоліки бюджетування та логістичного бюджетування на підприємствах будівельної галузі.

Ключові слова: фінансові потоки, бюджет, бюджетування, логістика, логістичне бюджетування.

УПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ СТРОИТЕЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ НА ОСНОВЕ ЛОГИСТИЧЕСКОГО БЮДЖЕТИРОВАНИЯ

*Бубенко П.Т., д.э.н., профессор, директор
(Северо-Восточный научный центр НАН и МОН Украины)*

Целью статьи является развитие научных представлений и понятия места, значения и сущности логистического бюджетирования. В статье доказано, что для усиления конкурентных преимуществ бюджетирования требуется совершенствование механизма управления логистическими процессами, что побуждает к созданию новой экономической категории - логистического бюджетирования. Рассмотрены такие экономические категории как финансовые потоки, бюджет, бюджетирование, логистика, проанализированы и приведены преимущества и недостатки бюджетирования и логистического бюджетирования на предприятиях строительной отрасли.

Ключевые слова: финансовые потоками, бюджет, бюджетирование, логистика, логистическое бюджетирование.

MANAGEMENT FINANCIAL FLOWS OF CONSTRUCTION ENTERPRISES BASED LOGISTICS BUDGETING

*Bubenko P.T., d.e.s., professor, Director
(North - Eastern Research Center NAS and MES of Ukraine)*

The aim of the paper is the development of scientific knowledge and understandings of place value and essence of logistics budgeting. Proved that increasing the competitiveness of budgeting should improve mechanisms of logistics processes, which leads to the creation of new economic category - logistics budgeting. We consider such economic categories as cash flow, budget, budgeting, logistics, analyzes and presents the advantages and disadvantages of budgeting and budgeting logistics enterprises of the construction industry. Logistics budgeting is a reliable tool for economic optimization of business processes through the timely detection of deviations arising in the course of economic activity and to develop adequate measures for their elimination.

Keywords: cash flow, budget, budgeting, logistics, logistics budgeting.

Постановка проблеми. Сучасні економічні умови при розгляді руху матеріальних потоків диктують необхідність звертати увагу на супутні потоки, якими є фінансові та інформаційні. Однією з сучасних управлінських технологій, яка дозволяє поєднати усі структурні елементи виробничого циклу до єдиної системи з метою запобігання

втрат матеріальних, фінансових, трудових ресурсів є логістика. Використання саме методів, принципів які притаманні власне логістиці, дозволяє підвищити ефективність функціонування будівельного підприємства, але об'єднати усі потоки, які виникають на підприємстві, можливо через використання механізмів бюджетування.

Саме бюджетування, яке ґрунтується на логістичних принципах, дозволяє об'єднати всі потоки в єдину систему. В економіці цей напрям дослідження одержав назву «логістичне бюджетування». Потрібно відмітити, що логістичне бюджетування є новою економічною сентенцією яка ще недостатньо досліджена економічною наукою. Тому дослідження, яке стосується впровадження логістичного бюджетування зокрема, на будівельних підприємствах, є досить актуальною і водночас необхідною умовою ефективного управління підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про наявність робіт, в яких розглядається питання використання логістики в бюджетуванні [2; 4; 9]. Кожний з науковців доводить власну точку зору стосовно необхідності впровадження логістичного бюджетування різними засобами. Але лише один з них зміг найбільш ґрунтовно сформулювати сутність логістичного бюджетування, яке спрямоване на забезпечення найліпших умов неперервності виробничо-господарської діяльності підприємства, що дає можливість вивільнити надлишки фінансових ресурсів і спрямувати їх на подальший розвиток у якості додаткових інвестицій. Можна погодитись також і з тим, що логістичне бюджетування сприяє створенню самоналагоджувальної системи бізнесу, яка буде здатна оптимізувати господарські процеси, своєчасно виявляти відхилення, що виникають, і розробляти заходи щодо їхньої ліквідації [9].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. В сучасному економічному світі

практично не існує досліджень пов'язаних з можливістю впровадження логістичного бюджетування на будівельних підприємствах, тому дослідження пов'язані з цією проблемою є досить актуальними.

Метою статті є дослідження сутності логістичного бюджетування.

Викладення основних результатів дослідження. Економічною наукою та господарською практикою доведено, що для отримання найприбуткового бізнесу потрібно створити такі умови, щоб відбувалось гармонійне управління усіма матеріальними і фінансовими потоками підприємства одночасно. Економічні думки стосовно сутності фінансових потоків у різних дослідників не однозначні. Можна, наприклад, стверджувати, що спрямований фінансовий потік сприймається як спрямований рух фінансових ресурсів, пов'язаний з матеріальними, інформаційними та іншими потоками як в рамках логістичної системи, так і поза нею [6, с. 9].

Відомо, що одним з інструментів управління фінансовими потоками підприємства є бюджетування. Основою бюджетування є зведені бюджети, за допомогою яких відбувається планування майбутньої діяльності підприємства.

Як і кожна економічна категорія, досліджувальна категорія «бюджет» створювалась та змінювалась завдяки розвитку економіки. В табл. 1 наведені визначення деяких відомих економістів стосовно цієї категорії.

Таблиця 1

Погляди на сутність бюджету за кілька століть розвитку економіки

Дослідники	Основний тези з роботи/визначення
А.Сміт [10, с. 754]	В книзі 5 «О доходах государя или государства» ретельно досліджує такі економічні категорії як доходи та витрати государя або держави. Автор стверджує, що «...фонди, або джерела доходу, які можуть належати спеціально государю або державі, повинні складатися в капіталах або в землі...»
Людвиг фон Мизес [8]	Досліджував класичні мікроекономічні проблеми (відсотки, капітал, цінності, гроші та інші) в поєднанні з принципами вільної ринкової економіки ...
Ковтун С. [5, с.18]	Бюджет – це фінансовий план, що охоплює всі боки діяльності підприємства, що дозволяє зіставити всі понесені витрати і отримані результати на майбутній період часу

Якщо звернути увагу на визначення «бюджетування», то і ця економічна категорія не має сформованої спільної думки стосовно її визначення. Зазначимо роботу, в якій дослідник доводить, що бюджетування- це процес колективний, який дає змогу погодити діяльність підрозділів усередині підприємства і підпорядкувати її загальній стратегічній меті [1, с.32]. Але потрібно відмітити, що кожна з наведених категорій має свої переваги та недоліки, які впливають на можливість впровадження

процесу бюджетування на підприємстві. У табл. 2 наведено стислий перелік переваг та недоліків власне бюджетування.

Щодо логістики [3; 11], то з усіх визначень найбільш повно відображає її сутність, яке представлено у роботі [7], а саме - логістику потрібно сприймати як галузь економічної науки, що вивчає теорію оптимального управління матеріальним, інформаційними та фінансовими потоками в економічних адаптивних системах із синергетичними зв'язками.

Але потрібно відмітити, що саме логістика у сучасному суспільстві є засобом досягнення стратегічних цілей підприємств шляхом координації поточкових процесів. Тобто, для

підсилення конкурентних переваг бюджетування потрібно впровадити певні механізми управління з логістики, в результаті чого виникає нова економічна категорія – логістичне бюджетування.

Таблиця 2

Переваги та недоліки бюджетування на підприємстві

Переваги	Недоліки
Координація та контроль за роботою різних підрозділів підприємства	Відсутність взаємопов'язаності у прийнятті рішень між вищим рівнем менеджменту та кожним з підрозділом підприємства
Удосконалення роботи процесу розподілу ресурсів	Технічна складність та висока вартість впровадження бюджетування
Доступність сприйняття нової інформації новими користувачами	Необізнаність та невисока кваліфікація співробітників провокує їх на хибне сприйняття бюджетування
Одержання одночасно інформації стосовно планових та фактичних показників	Суперечливість бюджетів у зв'язку з хибною одержаною інформацією/помилкою співробітників
	Завищення бюджетів у зв'язку з тим, що відсутня достовірна інформація
	Відсутність єдиного сприйняття сутності бюджету (бюджетування)

Саме логістичне бюджетування є основною процедур управління фінансовими потоками підприємства. Від ефективності логістичної системи в частині планування та контролю за власним бюджетом, залежать її конкурентні переваги, здатність бути мобільною, тобто швидко реагувати на зміни, а отже бути конкурентоспроможною на ринку.

Визначення сутності, ролі і необхідності логістичного бюджетування на підприємстві є суперечливим питанням у дослідників. З усіх робіт виділяється робота, де автор пропонує сприймати логістичне бюджетування як процес трансформації статей витрат і доходів, що відносяться до всієї економічної системи

традиційного бюджету у показники, які визначають питомі величини параметрів потоку [4, с.130].

Водночас і саме логістичне бюджетування має свої переваги та недоліки. Наприклад у роботі [2, С.43] стверджується, що основними перевагами ведення логістичного бюджетування є можливість виявлення джерел логістичного ризику; розробці планів оптимізації логістичних функцій і рішень; розробці заходів для покращення ефективності діяльності логістичної системи; визначення логістичної стратегії підприємства та модернізації логістичної системи. В табл. 3 пропонується автором перелік переваг та недоліків системи логістичного бюджетування.

Таблиця 3

Переваги та недоліки логістичного бюджетування

Переваги	Недоліки
Отримання результатів в оперативному, поточному та майбутніх періодів	Відсутність кваліфікованих співробітників з логістичного бюджетування
Отримання оперативної інформації	Технічна складність впровадження
Координація та контроль за роботою усіх підрозділів	Відсутність методів в оптимізації руху фінансових потоків
Створення умов для покращення ефективності діяльності підприємства	Висока вартість впровадження

Для посилення переваг логістичного бюджетування при плануванні фінансових потоків потрібно використовувати методи математичного моделювання, що дозволить зрозуміти механізм взаємодії різноманітних процесів, які відбуваються як на самому підприємстві так і зовні, з величиною його фінансового потоку.

Висновки. Саме використання методів та принципів логістичного бюджетування дозволить вирішити питання з оптимізації фінансових

потоків будівельного підприємства. Для цього потрібно розробити адаптивні моделі прогнозування величини фінансових потоків з урахуванням різних джерел фінансування.

Підбиваючи підсумки можливо стверджувати, що саме логістичне бюджетування є надійним економічним інструментарієм оптимізації господарських процесів завдяки своєчасному виявленню відхилень, що виникають

у процесі господарської діяльності і розробляти адекватні заходи щодо їхньої ліквідації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гандзюк О.В. Бюджетування – засіб покращення грошових потоків підприємства / О.В. Гандзюк, А.О. Левицька, А.О. Сковлюк // Молода наука України. Перспективи та періоди розвитку: Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції «Молода наука України. Перспективи та періоди розвитку». Секція «Економіка та підприємництво» (м.Київ, 22-24 грудня 2011р.). – Том 1. – Київ.: ВГО «Нова Освіта», 2012. – С.32-34.

2. Гусак Л.В. Бюджетування та логістика в системі управління підприємством / Л.В. Гусак // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – С.41 - 43.

3. Дзєбко І. Предназначение логистики // Современный бухгалтер. – 2005. – № 12(64). – С.50-52.

4. Дудко В.Б. Енергетичний аспект логістичної системи / В.Б. Дудко, О.М. Шевченко // Чернігівський науковий часопис. Серія 1.

Економіка і управління. – 2011. – № 1(1). – С. 129-134.

5. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві, або як ефективно управляти фінансами / С.Ковтун. – Х.: Фактор, 2005. – 340 с.

6. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / Под общ. и научн. редакцией проф. В.И. Сергеева. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 976 с.

7. Крикавський Є.В., Чухрай Н.І. Логістика – нова галузь економічної науки // Наукові записки. – 2001. – №4. – С.145-149.

8. Мизес, Людвиг фон. Прибыль и убыток / Людвиг фон Мизес // Экономическая политика. – 2006. – № 2. – С. 135-158.

9. Мішин А. Методи бюджетування в системі управління фінансово-логістичними потоками підприємства / А. Мішин // Вісник ТНЕУ. – 2011. – № 4. – С. 121-127.

10. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А.Смит; пер. с англ.; предисл. В.С.Афанасьева. – М.: Эксмо, 2007. – 969с.

11. Сумец А. История рождения и становления логистики // Современный бухгалтер. – 2004. – №4(4). – С.32-36.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.

УДК 658.7:338.246.83

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Дикань О.В., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

В статті досліджено основоположні концепції управління якістю промислового підприємства. Запропоновано логістичний підхід, який на відміну від існуючих, ґрунтується на управлінні матеріальними та інформаційними потоками, що дозволить скоротити витрати виробництва, встановити оптимальний рівень кооперації між всіма ланками процесу виробництва та його економічними агентами, прискорити процес отримання інформації, яка забезпечить максимальне задоволення споживачів в якості продукції, контролювати якість продукції на стадіях забезпечення матеріальними ресурсами, технологічного процесу та постачання.

Ключові слова: система управління якістю продукції, логістичний підхід, конкурентоспроможність підприємства, логістизація якості продукції.

ЛОГИСТИЧЕСКИЙ ПОДХОД К УПРАВЛЕНИЮ КАЧЕСТВОМ ПРОДУКЦИИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Дикань Е.В., к.э.н., доцент (УкрГАЗТ)

В статье исследованы основополагающие концепции управления качеством промышленного предприятия. Предложено логистический подход, который в отличие от существующих, основывается на управлении материальными и информационными потоками, что позволит сократить издержки производства, установит оптимальный уровень кооперации между всеми звеньями процесса